

EKO

Lakeuden EKO

Lakeuden EKO
toimii alueen
jätehuolto-
viranomaisena
ja kehittää
alueen
jätehuoltoa

Lakeuden EKO vuosikertomus ja tilinpäätös 2021

10.6.2021

LIMINKA MUHOS TYRNÄVÄ UTAJÄRVI

TOIMINTAKERTOMUS

Vuonna 2021 toimintaa leimasi edelleen koronarajoitukset. Toinen vaikuttava asia oli uuden jätelain, sekä jäteasetuksen valmistuminen. Lakeuden EKO -lautakunta antoi lausunnon jäteasetukseen sekä valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan.

Lakeuden EKO -lautakunta kokoontui neljä (4) kertaa. Uuden lautakunnan järjestäytymiskokous oli 5.10. Lakeuden EKOn jätehuollon kehittämistä sekä käytännön viranomaistyötä tekee yksi henkilö.

Jätehuoltomääräysten poikkeushakemukset sekä kompostointi-ilmoitukset tehtiin asioint.fi sovelluksessa. Poikkeuksia tehtiin 6 kpl. Kompostointi-ilmoituksia hyväksyttiin 86 kpl. Käsittelyaika oli noin 20 päivää.

Tiedottamisen hyödynnettiin sosiaalista mediaa, EKOn ja kuntien netti-sivuja sekä paikallislehtiä. Vuoden alussa tehtiin info-kampanja Radio Pookissa sekä Rantalakeuden ja Tervareitin nettisivuilla (vaihtuvat bannerit 4 vk). Vuonna 2021 media huomioi Lakeuden EKOn alueen toimintaa, mm. painetuissa lehdissä julkaistiin 10 uutista. Kuntaliitteissä (Limingassa ja Tyrnävällä) 4 kertaa. Kaikille jaettava EKOposti lähetettiin 6.5. Utajärven kunnan mökkitiedote jaettiin 8.6. EKOn ensimmäinen uutiskirje lähti 98 tilaajalle 20.9.

Suurin osa tapahtumista ja koulutuksista pidettiin webinaareina. Jätelainsäädännön muuttuminen ja sen vaikutukset kuntien jätehuollon järjestämiseen oli pääaiheena. Uuden lautakunnan jäsenet osallistuivat loppuvuodesta omaan koulutukseensa.

Lakeuden EKOn alueella oli meneillään useampi kiertotalouden hanke, jossa EKO oli mukana asiantuntijana sekä alueen jätehuoltoviranomaisen roolissa. Biojäte kampanja laajeni koskemaan Muhoksen lisäksi myös Liminkaa, Tyrnävää ja Utajärveä. Utajärvellä kampanjassa huomioitiin myös kompostoijat; jakamalla kuiviketta kompostointi-ilmoituksen tehneille. Kampanja jatkui niin kauan kuin astioita riitti.

Yhteistyössä alueen viranomaisten kanssa (rakennus- ja ympäristövalvonta) tehtiin kiinteistöjen jätehuoltoon sekä roskaantumiseen liittyvää seurantaa. Apteekkien kanssa päivitettiin lääkejäteohje.

Vuonna 2020 marraskuussa tehty polttokelpoisen jätteen lajittelututkimuksen raportti valmistui vuoden alussa. Tutkimus tehtiin kahdella osa-alueella: Liminka, Muhos ja Tyrnävä sekä erikseen Utajärvi. Tulokset olivat pääasiassa huikeita! Huolestuttavinta oli vaarallisen jätteen; pien SER -laitteiden sekä pattereiden ja akkujen lisääntynyt määrä. Osa-alueiden tulokset olivat kaukana toisistaan.

Jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottaja Kempeleen Jätekuljetus Ky operoi kuntien jäte- ja lajittelu-asemia. Uutena jakeena asemat ottivat maksullisena vastaan elintarvikkeeksi kelpaamatonta ylijäämä omenoita. Utajärven kiertävät keräykset toteutettiin touko- ja syyskuussa. Limingan jäteasema muutti takaisin Ekokortteliin ja laajeni lajitteluasemaksi 20.12, jolloin myös vastaanotettavat jätejakeiden määrät sekä aukioloajat laajenivat (ark. klo: 12-18). Asemilla oli täydentäviä aukioloaikoja keväällä ja syksyllä.

Myös polttokelpoisen sekä biojätteen siirtokuormausta siirtyi Kempeleen lajitteluasemalta (Ekohaka 7), Limingan Ekokortteliin 20.12. Polttokelpoisen jätteen käsittelylaitoksen linjaston rakentaminen aloitettiin.

Operatiivinen toimijan tehtäviin kuuluu myös neuvonta ja opastus mm. jätteiden vastaanotosta ja lajittelusta. Neuvontaa kasvotusten ja puhelimitse tehtiin lajitteluasemalla (Ekohaka 7, Kempele) arkisin klo: 7-18 sekä kuntien jäteasemilla. Viime vuonna operoija vastaanotti noin 500 sähköpostia ja vastasi noin 1800 puheluun. Operoija tiedotti myös alueen jätekuljetusyrityksiä jätteiden vastaanotossa tapahtuneista muutoksista. EKOposti on osa operoijan tiedottamisvelvollisuutta.

LIMINKA MUHOS TYRNÄVÄ UTAJÄRVI

JÄTTEET JA KIERRÄTYS

Kempeleen Jätekuljetus Ky on vastaanottanut kunnan vastuulla olevan yhdyskuntajätteen, poissulkien sako- ja lieteaivojen lietteet, Lakeuden EKOn alueelta sopimukseen perustuen. Operoija on toimittanut vastaanotetun polttokelpoisen jätteen ja biojätteen määräraportit kolmen kuukauden välein.

Jätehuoltoviranomainen seuraa kiinteistöittäisen jätteenkeräyksen tietoja jätteenkuljetusrekisterissä. Tiedot perustuvat alueen jätekuljetusyrityksien toimittamiin kiinteistökohtaisiin keräystietoihin.

Polttokelpoinen jäte ja biojäte

Polttokelpoinen jäte ja biojäte on vastaanotettu Kempeleessä Ekohaka 7:ssä 20.11. asti ja sen jälkeen toiminta siirtyi Ekokortteliin (Ratahaka 8 b). Jätteet toimitettiin eteenpäin 100 %:sti. Suurin osa polttokelpoisesta jätteestä on toimitettu Ruotsiin; Kiurunan kunnallinen polttolaitos (45 %), Boden Energi AB (40 %) ja loput Suomeen; Vantaan energian jätevoimala (15 %). Jätteet on hyödynnetty energiana. Polttokelpoisen jätteen määrä nousi (ennen Korona epidemian alkua) vuoden 2019 tasolle.

Biojäte toimitettiin Gasum Oy:lle Ruskon laitokseen, jossa biojätteestä valmistetaan kaasua ja kierrätyslannoitteita. Erilliskerätyn biojätteen määrä nousi peräti 61,5 % ja verrattuna vuoteen 2019, kasvua oli 35,4 %.

Ilmoituksia biojätteen omatoimisesta käsittelystä (kompostoiminen) hyväksyttiin 85 kpl. Keskimääräinen kompostorin koko oli 220 litraa. Suurin osa kiinteistöistä kompostoi ympäri vuoden.

Jäteasemien ja lajitteluaseman vastaanottamat jätelajit

Asemilla vastaanotettiin sekalaista jätettä (huonekalut, patjat, isot muoviesineet jne.), remontti- ja rakennusjätettä (eristeet, seinämateriaalit jne.), käsiteltyä (maalattu/lakattu/pinnoitettu) ja puhdasta puuta. Kierrätykseen kelpaava materiaali seulotaan ja toimitetaan edelleen hyödynnettäväksi. Uusiokäyttöön kelpaamaton jäte jalostetaan energiajätteeksi (REF). Puhdas puu haketetaan erikseen ja hyödynnetään biopolttolaitoksissa. Betoni, tiilet ja laatat murskataan ja hyödynnetään maarakentamisessa. Rak/rem. sekä sekalaisen jätteen määrät pysyivät lähes samalla tasolla. Puujätteen määrä kasvoi sen sijaan reilusti, ollen 265,5 % . Yhteensä rak/rem, sekalaista ja puujätteitä vastaanotettiin 460,84 tonnia ja kasvua edelliseen vuoteen oli 43,8 %..

Vaaralliset jätteet (maalit, öljyt, liuottimet jne.) toimitettiin Fortum Oy:lle Riihimäen vaarallisen jätteen polttolaitokselle. Öljyt kierrätetään mm. voiteluöljyiksi ja teollisuuden polttoaineiksi. SER (sähkö- ja elektroniikka romu) toimitettiin SERTY:n (SER-tuottajayhteisö) Oulun terminaaliin. SER –romusta erotellaan metallit, lasit ja muovit jotka kierrätetään uusiomateriaaleiksi. SER:n sisältämät haitalliset aineet käsitellään vaarallisen jätteen polttolaitoksella. Akut toimitettiin Stena Oy:lle Ouluun. Akkujen sisältämät metallit kierrätetään uudelleen. Kyllästetty puu toimitettiin Ruotsiin energiahyödyntämiseen. Vaarallisten jätteiden määrä väheni hivenen edellisestä vuodesta (-15,8 %), ollen noin 110 tonnia. Ainoastaan maalien ja aerosolien sekä liuotimien ja polttoaineiden määrät kasvoivat aikaisemmasta vuodesta.

Hyötyjätteet; lasipakkaukset, kartonki/pahvi, paperi, pakkausmuovi ja metalli on toimitettu tuottajayhteisön terminaaleihin, joista jätteet menevät uusioraaka-aineiksi. Metallissa on mukana sekä rautaromu että pien- ja pakkausmetalli. Rautaromu toimitettiin Romuta Oy:lle. Osa paperista on mennyt selluvillan raaka-aineeksi. Asemien vastaanottamat määrät laskivat kaikissa jakeissa, yhteensä—32,2 %.

Haravointijäte kompostoidaan ja käytetään uudestaan maanparannukseen. Risut ja oksat haketetaan/murskataan ja hyödynnetään lämmitys energiana Oulun alueella. Risu- ja puutarhajätteen määrä kasvoi huikaut 94,4 % edellisestä vuodesta, ollen 1021 tonnia.

LIMINKA MUHOS TYRNÄVÄ UTAJÄRVI

JÄTTEET JA KIERRÄTYS

Kiertävä keräys Utajärven kylätaajamissa

Operoija kerää kaksi kertaa vuodessa (touko- ja syyskuussa) vaarallisen jätteen (sis. SER) ja hyötyjätteet: paperi, kartonki/pahvi, lasi, pakkausmetalli (ja isot metalliesineet) ja pakkausmuovi. Keräyksen saldo oli 3,97 tonnia jätettä, joka oli 10 % pienempi kuin aikaisemmin. Myös eri jättejakeiden määrissä oli muutoksia.

Lääkejätteiden keräys apteekkeista

Operoija kerää lääkejätteet noin kolmen viikon välein alueen apteekkeista. Lääkejäte toimitetaan Fortum Oy:lle Riihimäelle vaarallisen jätteen polttolaitokselle. Vastaanotetun lääkejätteen määrä kasvoi huikaisesti edellisestä vuodesta, jopa 165 %, ollen 2,9 tonnia, josta 86 % oli lääkkeitä ja loput viiltävää jätettä.

Suomen pakkauskierrätys RINKI Oy -ekopisteet

Lakeuden EKO:n alueella on yhteensä 16 RINKI ekopistettä, joissa kerätään pakkauslasia (16 pisteessä), kartonki/pahvia (15 pisteessä), pakkausmuovia (3 pisteessä), paperia (15 pisteessä) ja pakkaus/pienmetallia (16 pisteessä). RINKI Oy toimittaa vuosittain Lakeuden EKO:n alueelta kerättyjen jättejakeiden määrän.

Kunta	Kartonkipakkaukset	Lasipakkaukset	Metalli	Muovipakkaukset	Kaikki yhteensä
Liminka	92,3	20,5	15,2	32,6	160,5
Muhos	80,6	16,5	24,5	33,1	154,6
Tyrnävä	53,1	10,4	12,5	23,4	99,3
Utajärvi	22,4	6,6	8,2		37,1
	248,4	53,9	60,3	89,0	451,5

Ainoastaan lasipakkausten määrä laski 33 % (sama valtakunnallisesti), muut kasvoivat. Kokonaisuudessaan alueeltamme RINKI –ekopisteiden hyötyjätteiden määrä pysyi lähes samana (+ 1,1 %).

Kuntien täydentävä pakkausmuovin keräys

Kuntien täydentävä pakkausmuovien keräys sai kuudennen pisteen 6.10. Muhoksen Laitasaareen. Viisi keräyspistettä on RINKI –ekopisteiden yhteydessä ja yksi noin 200 metrin päässä. Täydentävän pakkausmuovien keräys kasvoi edelleen huimasti 68,2 %, ollen yhteensä 111, 52 tonnia.

Kun lasketaan mukaan kaikki keräyspisteet (jäteasemat, kiertävä keräys, täydentävä pakkausmuovien keräys ja RINKI) kasvoi hyötyjätteiden keräysmäärät 35,8 %, ollen huimat 613,26 tonnia. Luvussa ei ole suoraan kiinteistöistä kerätyt hyötyjätteet, eivätkä paperin aluekeräyspisteet. KIITOS KUN LAJITTELET!

Hyötyjätteet toimitetaan tuottajayhteisön määräämiin terminaaleihin. Kaikki erilliskerätty hyötyjäte toimitetaan hyödynnettäväksi, mutta mukana olevan rejektin (virheellinen lajittelu/laatu ei kelpaa kierrätykseen) vuoksi, ei kierrätystä voida tehdä 100 %:sti. Rejekti hyödynnetään jätteenpolttolaitoksissa energiana.

Yhdyskuntalietteet ja sakat

Jätehuoltoviranomainen seuraa umpi- ja sakokaivolietteiden ja sakkojen määriä jätteenkuljetusrekisterissä. Jätehuoltoviranomaiselle ilmoitettujen lietteiden ja sakkojen yhteismäärä oli noin 7400 m³.

Yhdyskuntalietteiden ja sakkojen omatoimisesta käsittelystä ei ilmoitettu jätehuoltoviranomaiselle yhtään, vaikkakin tiedetään että omatoimista käsittelyä alueella tapahtuu!

Jätevedenpuhdistamoille toimitetut lietteet puhdistetaan ja palautetaan takaisin luontoon. Jäljelle jäänyt kiinteä osa käsitellään maanparannukseen, kompostoidaan viherrakentamiseen kelpaavaksi mullaksi tai toimitetaan mädätettäväksi. Jahotec Oy valmistaa vastaanottamistään jätteistä mädätyksen avulla biokaasua ja sähköä. Lisäksi mädätyksen lopputuote käytetään lannoitukseen.

LIMINKA MUHOS TYRNÄVÄ UTAJÄRVI

TILINPÄÄTÖS

Lakeuden EKOn talousarvio koostuu toiminnan kulujen kattamisesta. Lakeuden EKolla ei ole rahoitustuottoja tai -kuluja, eikä vastattavaa omaisuutta.

Tilinpäätös noudatti ennakoitua talousarviota suurimmalta osin. Vuoden 2021 talousarvio oli 78 000 €, josta jätemaksujen osuudeksi oli arvioitu 73 000 € ja loput 5 000 € kuntien rahoitusta.

Toimintaa vaikutti selkeästi vielä korona, joka näkyi pienentyneissä toimintakuluissa. Henkilökustannukset kasvoivat odotettua enemmän.

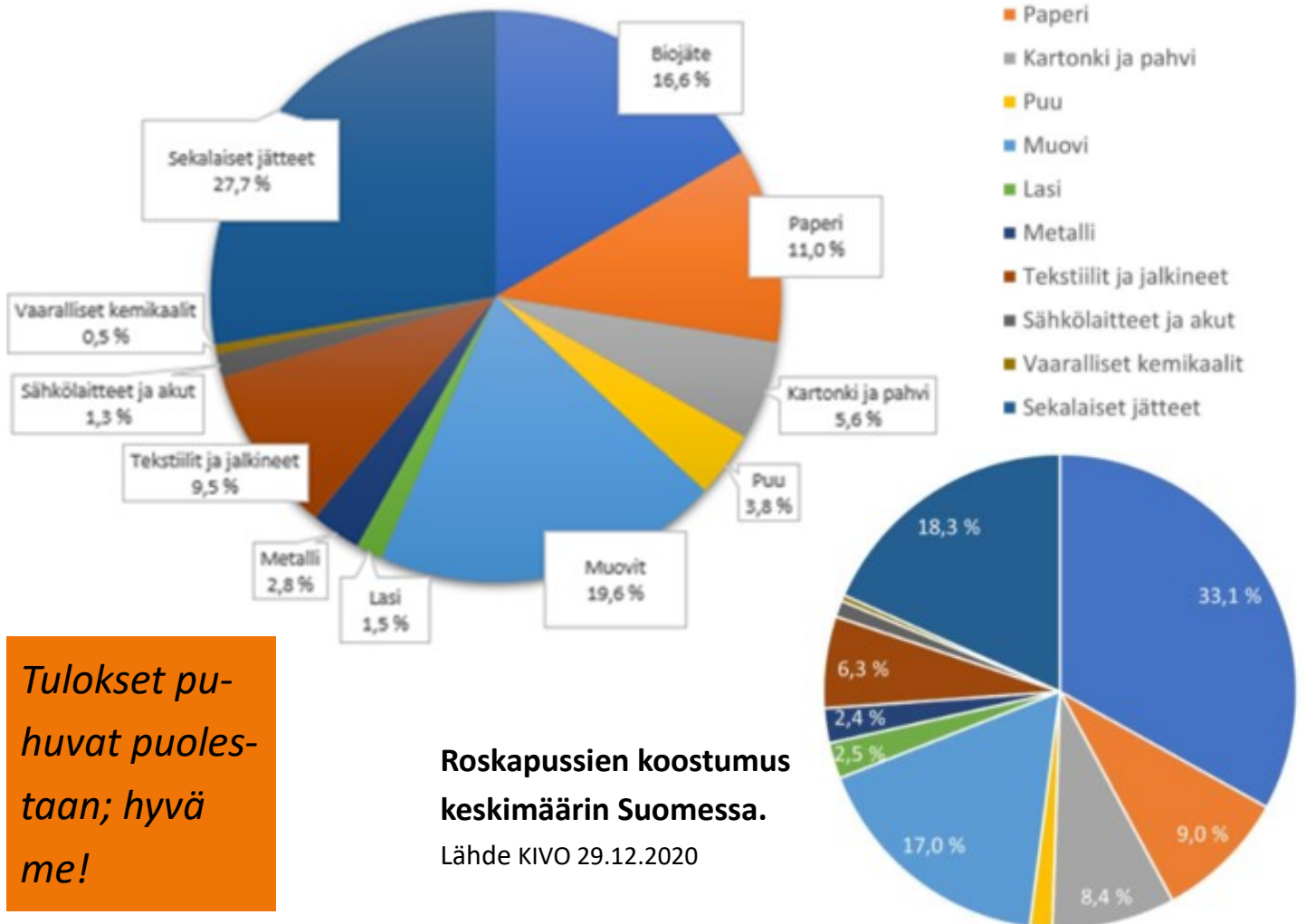
Toteutuneet toimintatuotot olivat 73 986,30 €. Talousarviossa varattua kuntien rahoitus osuutta käytetään 1 072,57 €, joka laskutetaan kunnilta suhteutettuna asukaslukujen mukaan. Tilinpäätös vuonna 2021 oli 75 058,87 €.

LAKEUDEN EKON TILINPÄÄTÖS 2021

TUOTOT	
Jättemaksut	73 986,30 €
Kuntien osuus (veloitus toteutuneelta osin)	5 000 €
YHTEENSÄ	78 986 €

TOIMINTAKULUT	
HENKILÖSTÖKULUT	
palkat, sivukulut ja palkkiot	yht. -57 872,92 €
PALVELUIDEN OSTOT	
it- palvelut, tiedotus ja asiantuntijapalvelut	yht. -13 702,43 €
AINEET, TAVARAT JA TARVIKKEET	
toimistotarvikkeet, kalusto, suojavaatteet jne.	yht. -392,14 €
VUOKRAT	
koneet, laitteet ja toimisto	yht. -2 761,38 €
MUUT TOIMINTAKULUT	
	yht. -330,00 €
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	
	-75 058,87 €
TILIKAUDEN TUOTOT	
	73 986,30 €
KUNNILTA VELOITETTAVA OSUUS	-1 072,57 €

EKOn roskapussin koostumus 2020. Lähde Hasan Pihla

Tulokset puhuvat puolestaan; hyvä me!

Roskapussin koostumus keskimäärin Suomessa.

Lähde KIVO 29.12.2020

LIMINKA MUHOS TYRNÄVÄ UTAJÄRVI